

FÅGELRAPPORTER 26 mars - 24 juni

Under april månad sågs i Askö, bl.a. fyra havsörnar varav två var juv, en ad och en subad. Örnarna sågs ta höjd över viken för att sedan försvinna mot norr. Möjligen kan den unga ha dubbelräknats p.g.a. att den återvänt. I månadens början kunde man fortfarande hitta några råkor i de nordsträckande kråkflockarna, även om det var glest mellan dem. Årets första brunhök dök förresten upp precis i månadsskiftet, närmare bestämt den 31. mars, då några lyckans ostar satt och slappade på Rastis. Efter några varv över vassen försvann den bakom pilarna och syntes inte till på ett tag. Trevligt sätt att sluta mars på. Blåhök och fjällvråk observerades bara sporadiskt och oregelbundet.

Årets första sädgäss började obsas de första dagarna i april, först som små flockar, som sedan blev större och talrikare. Riktigt vilken dag gästoppen kom är oklart men troligt är att den var i veckan då ingen var ute. Vid månadens mitt sågs tornfalk, stenfalk och en juv kungsörn under några tillfällen, andra intressanta arter var tre lappsparvar och femton vinterhämlingar som sågs på samma dag.

På Ängsö kunde man observera en hel del smått och gott, låt oss ta ett exempel. En dag på Skuthällan sågs två stjärtänder, sexton sjöorrar, småskrak, en rödbena och tre havstrutar. Senare upprepades liknande dagar, då mer eller mindre marina arter kunde studeras.

På Björnöen sågs under april månad en pilgrimsfalk komma svepande på relativt låg höjd över sundet. Den kunde iakttas från hopptornet som förresten också var bemannat varje kväll i veckan. Tyvärr så hände det alltför ofta att sträckande fågel uteblev. En annan trevlig obs. var en härfågel som gästade ön, strax norr om tornet. Fågeln försvann sedan från platsen, troligt är dock att det var samma fågel som hittades i Dingtuna två dagar senare.

Även maj bjöd på en del mysiga och mindre mysiga arter. Låt oss börja med den småfläckiga sumphönan som satt och pep vissa kvällar i Askövik. Om det var fler än en är svårt att säga men antalet är ej större än två. Både hornuggla och jorduggla observerades vid flera tillfällen jaga över ängarna från Rastis till Rudö. Den 5. maj upptäcktes en utfärgad ängshökshane på tjugo meters höjd över Kvarnberget. Den kom från söder och försvann norrut och lämnade kvar ett spår av panik bland skådarna.

Som vanligt började en del lom att sträcka om morgonen, en inte allt för ovanlig syn när man yrvaket tittar ut ur sovsäcken. Antalet lom per dag överskrider sällan fem exemplar, i alla fall i våra trakter. I mitten av vårens månad verkade rariteterna avlösa varandra med några få dagars mellanrum. En obest. labb upptäcktes på hög höjd över Kvarnberget, i slutet av veckan sågs en något felflugen strandskata, fyra dagar senare satt en outfärgad liten flugsnappare på Kvarnberget. Under en räkning som gjordes kring dessa dagar uppgick antalet näktergalar mellan Källskär och Rastis till tjugofem ex. En morgon sågs även åtta till tio rosenfinkar vid bäcken, vilket får betecknas som mycket bra. Så var det dags för nästa roliga obs igen, turturduvan som kom från, Hmm..., ja vem vet var, sågs mellan Rastis och P-hagen. Maj fick ett ganska fint slut då en flodsångare dök upp vid Rudö och på tre andra platser i kommunen. En trastsångare kraxade dock inte hotfullt utifrån vassen vid Asköbäcken.

På Ängsö började maj som april slutade nämligen med flera observationer av sjöorre. I samma släng fanns också två strandskator där, en på Fagerön och en på själva ön.

Den 20. maj rastade tretton orädda fjällpipare på fälten mellan Limsta och F1. Händelsen hör till den ovanligaste på många år. På Geddeholm sågs en tornfalk vid ett flertal tillfällen under månadens mitt. Vid den nu igenvuxna Ängsjön satt en flodsångare och sjöng under ett par dagar. Vidare har både dvärgbeckasin och dvärgmåsar synts kring Västerås, den första vid Holmaviken, Fullerö, och den senare vid Aggarön.

Juni var ganska varm och det i sin tur bidrog till att ändå flera ovanliga obsar dök upp i större antal än förut. Häpnadsväckande var att kornknarren påträffades i ca. sju till tio ex. på olika håll i kommunen. Som mest hördes vid Frövisjön tre stycken knarra den 18. juni. Asköviken hade också den sin egen "knarr" men den försvann efter ett par dagar, kanske just till Frövisjön? Kärrsångaren var också den ovanligt talrik i Askö där hela fyra ex. satt längs bäcken och sjöng. Det enda som fattades denna vår var nog bara sommargyllingen, och den dök mycket riktigt upp, närmare bestämt den 11. juni. Den kunde beskådas i ytterligare två dagar innan också den försvann. I månadens mitt fanns även gransångare och trastsångare att lyssna till för den som så önskade.

Vikens svarttärnor räknades och en så hög siffra som 70 exemplar konstaterades. Med tanke på att svarttärnan är en hotad art i Sverige så är denna koloni värd allt skydd den kan få.

Den 21. juni påträffades en busksångare ute vid Asköbäcken där den satt och sjöng från en videbuske klockan tio på morgonen. Även morgonen därpå hördes fågeln sjunga sin arttypiska sång.

På Ängsö finns för närvarande några jordugglor att beskåda, som mest har fyra olika setts vid klubbstugan Åkeräng. Hornugglan som i år häckat med flera par låter avslöja sin närvaro med ungarnas mattiggande skrin i den milda sommarnatten. En fantastisk upplevelse för den som är ute och lyssnar istället för att sova. Den som hade vägarna förbi Kungsårabäcken kring midsommar kunde avnjuta en stund med kärrsångaren, lämpligtvis då kring midnatt.

För rapporternas sammanställning

svarade: Öyvind Döesland

Jan-Henrik Fallgren

Hans-Olof Hallkvist

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla* VID VÄSTRA MÄLAREN VINTERN 1978/79
Ulf Jonfelt

Följande artikel tar upp havsörnens uppträdande vid västra Mälaren vintern 1978/79, samt en liten jämförelse bakåt i tiden. Artikeln grundar sig på Västerås Ornitologiska Klubbs och Ornitologiska Klubben Eskilstunas örninventeringar, samt en enkätundersökning hos yrkesfiskare, verksamma i västra Mälaren. Inventeringar genomfördes den 2.12.78 och den 14.1.79. Inventeringsresultatet blev ganska dåligt. Ett par som höll till kring Aggarön sågs vid båda tillfällena och dessutom en annan örn på Ängsö den första gången. God tackning har vi ändå fått tack vare fiskarnas svar.

I februari gick vi, Leif Carlsson, Thomas Skoglund och författaren, ut med ett brev till samtliga yrkesfiskare vid västra Mälaren, där vi först berättade lite om havsörnens situation i Sverige, SNF:s Projekt Havsörn, samt om vår verksamhet här i området. Vi följde upp det hela med personliga samtal någon vecka senare. Vi ställde följande huvudfrågor:

Var hade de sina fångstplatser?

Hur mycket och vilken sorts fisk lämnade de efter sig på isen?

Eventuella havsörnsobservationer i vinter samt

något om deras erfarenhet från förr.

Svaren vi fick var ytterst varierande, i många fall rakt motsägande. Kvaliteten på svaren varierade också, somliga kunde ge ytterst detaljerad och värdefull information, medan andra t ex ej visste hur en örn ser ut.